

Maľované Šte(t)com nebudú vajíčka, ale pesničky. Štefan Štec si na Veľkonočnú nedeľu do špeciálneho programu pozýva zaujímavých hostí	2
Online, kultura.pravda.sk, 16. 4. 2025, 7:00	
Boj s časom, omyly a obvinenia z druhej liečby: Aká je realita pacientov so zriedkavými chorobami?	5
Online, mediweb.hnonline.sk, 16. 4. 2025, 16:24	
Interview :24	7
Televízia - STVR 24, Interview :24, 16. 4. 2025, 17:30	

Maľované Šte(t)com nebudú vajíčka, ale pesničky. Štefan Štec si na Veľkonočnú nedeľu do špeciálneho programu pozýva zaujímavých hostí

16. 4. 2025, 7:00, Zdroj: kultura.pravda.sk, Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: Zora Handzová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzitné pracoviská, Kľúčové slová: Folklórny súbor Hornád
Dosah: 4 192 GRP: 0,09 OTS: 0,00 AVE: 273 EUR

Maľované Šte(t)com nebudú vajíčka, ale pesničky. Štefan Štec si na Veľkonočnú nedeľu do špeciálneho programu pozýva zaujímavých hostí

Piesne Štefana Šteca vychádzajú z tradičnej hudby slovensko-ukrajinsko-poľského pohraničia a hoci spieva väčšinou v rusínskom jazyku, obľúbili si ich aj mnohí Slováci. Vo Veľkonočnú nedeľu 20. apríla bude na televíznej Dvojke v špeciálnom programe hostiť známe osobnosti, ktoré majú vzťah k folklóru.

Maľované Šte(t)com: Štefan Štec si na Veľkonočnú nedeľu do programu pozýva zaujímavých hostí

Video

Eva Pavlíková, Anna Jakab Rakovská, Simona Hulejová a Richard Autner zaspievajú ľudové piesne, ku ktorým majú blízko. / Zdroj: TV Pravda

Aký program chystáte?

Volá sa Maľované Šte(t)com a nebudeme maľovať veľkonočné vajíčka, ale ľudové piesne. Známe piesne zažijú diváci v známych aj v neznámych farbách.

Počúvať vaše pesničky môže byť nebezpečné, lebo potom znejú človeku v ušiach celý deň.

Verím, že všetky pesničky z programu budú znieť divákovi v ušiach ešte nejaký čas... Budú to pesničky z našej autorskej dielne, ale pripomenieme si aj to, ako zneli úplne tradičné pesničky, aké sme poznali u nás na dedinách, so starým zvukom. Známe pesničky zo západného, stredného a východného Slovenska dostanú s kapelou Fajta inú príchuť – aby vystihovali nielen svoj región, ale aj svojich interpretov.

Štefan Štec prizval k folklóru známe osobnosti

Koho uvidíte na Veľkonočnú nedeľu v špeciálnom programe na Dvojke?

Fotogaléria 6 fotiek

+3

Koho si do programu pozývate ako hostiteľ?

Prvá hostka bude Eva Pavlíková, narodila sa v Košiciach, pracuje na západnom Slovensku, je herečkou v Nitre a k ľudovej piesni ju privedol otec, ktorý pochádza z Podpoľania. Zaspieva skladbu zo Zvolenskej Slatiny. Anka Rakovská prinesie východniarsko-šarišský závan, pretože má v sebe veľmi veľa energie a aj si pri tom zatancujeme. Západné Slovensko bude reprezentovať Richard Autner, ktorý je nielen herec, ale aj spevák a hudobník, ľudovú pesničku zaspieva svojím štýlom, ako ju on cíti a veľmi sa na to teším. Ešte pred touto reláciou ma oslovil, že počúva moje pesničky, aj keď im nerozumie. A to je pekné, lebo hudba je len jedna a môže nás všetkých prepájať.

Program sa bude vysielat vo Veľkonočnú nedeľu, keď sa spája s radosťou, hudbou a pesničkami. Ste Rusín, zachováte si cez sviatky niečo zo starých zvykov?

Rusíni veľmi intenzívne prežívajú celé sviatočné obdobie už od pôstu, ale hlavne Veľkonočný týždeň, v chrámoch máme nádherné obrady, ktoré sú zaujímavé nielen z duchovného hľadiska, ale aj pre ľudí, ktorí majú radi vizuálne umenie. Odmalička si pamätám obrady ako ukladanie pláštenice do hrobu, svätenie košíkov a krásne starodávne a zvučné spevy na Vzkriesenie. Rusíni majú radi Veľkú noc, je veľmi podobná Veľkej noci na celom východnom Slovensku. Nesmie chýbať pascha, koláč, ktorý je symbolom nového života, stretávame sa v chráme. Ľudia z rôznych regiónov prežívajú Veľkú noc tak, ako ju poznali doma, na Veľkonočný pondelok sa jedia jedlá, ktoré boli v nedeľu posvätené v chráme, k tomu býva oblievačka... Aj ja, hoci som sa narodil a vyrastal v meste, v Košiciach, sa na Veľkú noc teším. Je to obľúbený sviatok, pretože človek po zime pookreje duchovne a zároveň sa prebúdza aj príroda a ja mám turistiku rád, všetko rozkvitá a môžeme sa nadýchnuť čerstvého vzduchu. Veľká noc je pre nás outdoorový aj indoorový sviatok.

Spievate s kapelou Fajta, ktorá bude účinkovať aj v televíznom veľkonočnom programe. Ako ste sa dali dokopy?

Prvýkrát sme spolu vystúpili v roku 2017, tiež v Slovenskej televízii, v relácii Zem spieva. Členovia kapely sú z rôznych regiónov východného Slovenska, dali sa dokopy ešte ako študenti vo **Folklórnom súbore Hornád** v Košiciach a ja som bol umeleckým vedúcim.

Dobre sme si sadli najmä vo vnímaní ľudovej hudby, sme rovnaká fajta, a keď zo súboru odišli, dal som im dal názov Fajta. Prvé husle momentálne hrá Matej Topolovský, strieda sa s Gabrielom Silvayom, druhé husle hrá Martinka Babinčáková, akordenista Martin Mrázik hrá niekedy aj perkusie, klavír má Dominik Korytko, ktorý je inak organistom v Dóme sv. Alžbety a študuje právo v Košiciach, ďalšími členmi kapely sú cimbalistka Jana Harachová, kontrabasista Viliam Grega a violista Matúš Lizák spod Tatier, z Lendaku, ktorý je aj výborný akordeonista. A všetci aj spievajú a rôzne si striedajú nástroje. S touto kapelou sme len nedávno vydali už tretí album Karpatia a dobre spolu žijeme.

Štefan Štec a jeho pieseň Chvíľa

Ako si vaša sprievodná kapela sadla s hosťami, ktorí sa bežne ľudovej piesni nevenujú?

Stretli sa spolu prvýkrát v priestore Fuga v Košiciach, kde niekedy boli televízne štúdiá a má výbornú akustiku, natáčala sa tu napríklad aj legendárna Zlatá brána. Teraz je to kultúrny priestor, kde sa organizujú koncerty rôznych žánrov a naša kapela má skúšobňu hneď vedľa, takže sme tam boli doma. Hoci sme mali obavy, lebo sme cítili k hosťom veľký rešpekt. Nie sú folkloristi, ale majú radi ľudovú hudbu a my tiež, len v našich „drobných úpravách“ – a všetci sa našli na jednej frekvencii. Hostia sa tešili, že si môžu naživo zaspievať ľudové piesne s kapelou a my sme boli radi, že máme na javisku pri sebe ľudí ako Eva Pavlíková, Richard Autner, Anna Rakovská, Simona Hulejová. Úpravy pesničiek robil výborný skladateľ a hudobník Stano Palúch. Najprv sme boli v telefonickom kontakte a pesničky sme si posielali, ale dopadlo to výborne, všetci sme mali krásne pocity.

Foto: Pravda, Dominika Kentošová

Pavlikova Rakovska Autner Malovane Ste t com vysielane 20.04.2025 Dvojka o 20.10 h 50 2 Eva Pavlíková, Anna Jakab Rakovská a Richard Autner zaspievajú ľudové piesne, ku ktorým majú blízko.

Pesničky ste účinkujúcim vyberali vy, alebo dostali šancu vybrať si sami, ktoré sú im najbližšie?

Dostali šancu, ale napríklad Richard Autner nechal výber na mňa, lebo nie je do folklóru zasvätený... Robí hudbu v inom žánri, ale cítiť z nej, že je zo Slovenska – aj keď to mnohí skladatelia a interpreti možno nevedia, je to tam poznať.

V čom?

V melodicosti, v určitej hudobnej melanchólíi, ktorú v sebe nevieme poprieť. Prirodzene všetci vychádzame z hudobnej estetiky, ktorá patrí k nášmu regiónu – a nemusí to byť hneď folklór, je to hudobné cítenie. Mne sa páči, keď si v hudbe nedávame hranice medzi žánrami, naše pocity vie vyjadriť rôzna hudba, keď sa nás vie dotknúť, nezáleží na žánri. Je to jedna hudba v rôznych variáciách.

Aj vy ste zabrdli do iného žánru. Chystáte ešte nejaké také spolupráce ako s Janou Kirschner? Alebo sa ešte venujete súboru?

Súboru sa už nevenujem, som skôr jeho emeritný člen. Náš nový album obsahuje naše autorské pesničky obohatené o vplyvy z iných hudobných žánrov a týmto smerom by sme sa ako kapela chceli uberať. Príprava albumu nás zamestnala, chystáme turné, takže na ďalšie spolupráce teraz ani nebol čas. Stále sa však stretávame s ľuďmi, s ktorými si hudobne sadneme. Hneď v programe Maľované Šte(t)com bude fantastická speváčka Simona Hulejová, ktorá vychádza z tradičného ľudového prostredia, jej babka bola výborná známa speváčka Hanka Hulejová, a ona tradičné pesničky napríklad aj z Liptova inovuje v džezových úpravách. Je to veľmi pekné – takže uvidíme.

V rozhovore pre Pravdu ste pred časom povedali, že folklór treba najprv pochopiť, ak ho niekto vezme do rúk prvoplánovo, nedopadne to dobre. Folklór často využívajú politici, keď potrebujú ukázať, že majú ku Slovensku vzťah, že sú „naši“, berú si folklór ako barličku. Stretávate sa aj s tým, že ľudia folklór odmietajú?

Ľuďom nie je sympatické, ak niekto využije kroj, ľudový motív, len preto, že chce na tom z vypočítavosti získať body. Ak to nie je autentické, ľudia to vycítia. Ja sa snažím vysvetľovať súvislosti, odkrývať pramene, dávať do pozornosti ľudí priamo z regiónu, ktorí svedomitou prácou, obrovskými zdedenými vedomosťami a zároveň radosťou robia na tomto folklórnom poli.

Štefan Štec,

Pavlikova Rakovska Autner Malovane Ste t com vysielane 20.04.2025 Dvojka o 20.10 h 50 2

Eva Pavlíková Malovane Ste t com vysielane 20.04.2025 Dvojka o 20.10 h 5

Anna Jakab Rakovska Malovane Ste t com vysielane 20.04.2025 Dvojka o 20.10 h 30

Richard Autner Malovane Ste t com vysielane 20.04.2025 Dvojka o 20.10 h 17

Simona Hulejova Malovane Ste t com vysielane 20.04.2025 Dvojka o 20.10 h 46

Štefan Štec bude vo Veľkonočnú nedeľu 20. apríla na televíznej Dvojke v špeciálnom programe hostíť známe osobnosti, ktoré majú vzťah k folklóru.

Eva Pavlíková, Anna Jakab Rakovská a Richard Autner zaspievajú ľudové piesne, ku ktorým majú blízko.

Prvá hostka programu Maľované Šte(t)com na Veľkonočnú nedeľu na Dvojke bude Eva Pavlíková. Narodila sa v Košiciach, pracuje na západnom Slovensku, je herečkou v Nitre a k ľudovej piesni ju priviedol otec, ktorý pochádza z Podpoľania. Zaspieva skladbu zo Zvolenskej Slatiny.

Anna Jakab Rakovská prinesie východniarsko-šarišský závan, pretože má v sebe veľmi veľa energie a aj si pri tom zatancujeme, sľubuje Štefan Štec.

Západné Slovensko bude reprezentovať Richard Autner, ktorý je nielen herec, ale aj spevák a hudobník. Ľudovú pesničku zaspieva svojím štýlom.

Speváčka Simona Hulejová vychádza z tradičného ľudového prostredia, tradičné pesničky napríklad z Liptova, inovuje v džezových úpravách.

Pravda, Ivan Majerský

Pravda, Dominika Kentošová

Autor: Zora Handzová

Boj s časom, omyly a obvinenia z drahej liečby: Aká je realita pacientov so zriedkavými chorobami?

16. 4. 2025, 16:24, Zdroj: mediaweb.hnonline.sk , Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Autor: Katarína

Hájovská, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 1 239 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 2160 EUR

Boj s časom, omyly a obvinenia z drahej liečby: Aká je realita pacientov so zriedkavými chorobami?

Pacienti so zriedkavými chorobami čakajú na kľúčové odpovede roky.

Pacienti so zriedkavými chorobami bojujú s časom. Stanovenie správnej diagnózy je beh na dlhú trať, počas ktorého pacienti nemajú prístup k adekvátnej liečbe. Upozorňuje na to kampaň Zrnko času, ktorú spustili patientske organizácie Belasý motýľ, Slovenská aliancia zriedkavých chorôb (SAZCH) a Slovenská myelómová spoločnosť (SMYS).

Ústredným motívom kampane sa stali presýpacie hodiny, ktoré symbolicky spustili v parlamente. Počas rokovania Výboru Národnej rady (NR) SR pre zdravotníctvo predostreli požiadavky pacientov, a odštartovali tak spoločný proces hľadania konkrétnych riešení.

Odborári aj odborníci kritizujú odvolanie Staňáka: Zdravotníctvu šetril milióny eur

Patientske organizácie odhadujú, že na Slovensku trpí zriedkavými chorobami 300-tisíc pacientov. „Ide o závažné, často chronické, progresívne a degeneratívne ochorenia, ktoré spôsobujú vážne zdravotné komplikácie a v mnohých prípadoch ohrozujú život,“ uviedlo občianske združenie Belasý motýľ.

Väčšina ochorení je genetického pôvodu, no patria medzi ne aj zriedkavé typy rakovín, rôzne infekcie a poruchy imunitného systému. Patientske organizácie uvádzajú, že 70 percent zriedkavých chorôb sa prajví už v detstve.

Opakované vyšetrenia a nesprávne diagnózy

„Keď sa dozviete, že vaše dieťa, rodič, partner alebo vy sami máte zriedkavú chorobu, nezačína sa len boj so samotným ochorením, ale aj s neistotou, kde hľadať pomoc, kto vám poskytne odpoveď a či vôbec existuje liečba,“ poznamenali patientske organizácie.

Podotkli, že priemerné oneskorenie stanovenia správnej diagnózy je v prípade pacientov so zriedkavými chorobami približne päť rokov, kým niektorí čakajú na odpoveď aj desiatky rokov.

Český test odhalí karcinóm pankreasu z kvapky krvi

„Väčšina z nich navštívi niekoľko špecialistov, absolvuje opakované vyšetrenia, často s nejednoznačnými výsledkami,“ zdôraznili patientske organizácie. Podľa nich každý štvrtý pacient musel

pred stanovením diagnózy absolvovať konzultácie s viac ako ôsmimi odborníkmi.

Patientske organizácie zároveň uviedli, že 73 percent pacientov bolo minimálne raz mylne diagnostikovaných. „Symptómy boli pripísané inému fyzickému ochoreniu, zanedbané, nebrané vážne alebo mylne považované za príznaky psychického pôvodu,“ doplnili patientske organizácie.

Upozorňujú, že včasná diagnostika je kľúčová pre nastavenie následnej adekvátnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Nedostupná liečba

„Napriek tomu, že je v súčasnosti len päť percent zriedkavých chorôb liečiteľných, nie je to tak dávno, keď sa aj tento milník zdal nepredstaviteľne vzdialený. Pravdou však je, že šanca na liečbu zriedkavých chorôb je dnes niekoľkonásobne vyššia ako pred desiatimi rokmi,“ uviedli patientske organizácie.

Poukázali tiež na výrazný nárast klinických skúšaní, ktoré sú zamerané na zriedkavé choroby. Podľa patientskych organizácií sa ich počet zvýšil medzi rokmi 2006 - 2016 o 88 percent. Zároveň stúpol aj počet nových liekov určených na liečbu zriedkavých ochorení, pričom od roku 2000 ich bolo schválených Európskou liekovou agentúrou (EMA) viac ako 200.

Dokážu vyliečiť či predĺžiť život, k pacientom sa však nedostávajú. Slovákovi chýbajú inovatívne lieky

Patientske organizácie poznamenali, že na Slovensku je situácia ťažšia. „V praxi to znamená, že i keď nastane vzácny moment, keď sa objaví nová terapeutická možnosť, pre slovenského pacienta zostáva v mnohých prípadoch nedostupná,“ dodali.

Člen správnej rady Slovenskej aliance zriedkavých chorôb (SAZCH) Ing. Peter Štepánek podotkol, že pacienti a ich rodiny by mohli viesť kvalitnejší život, no slovenský zdravotnícky systém im nedokáže priniesť liečbu včas alebo vôbec v porovnaní s inými európskymi krajinami.

„Najťažšie príbehy zažívame v posledných rokoch, keď vidíme zomierať ľudí, ktorí už zomrieť nemuseli. Hovorím o tých vzácných chvíľach, plných nádeje, keď existuje liečba - nie marginálna, práve naopak, liečba radikálna, dokonca príčinná, ktorá dokáže zásadne meniť životy,“ doplnil Ing. Štěpánek.

Drahé lieky?

Pacientske organizácie upozornili, že z celkového počtu 181 indikácií, ktoré boli schválené EMA medzi rokmi 2012 - 2024 na liečbu zriedkavých chorôb, je na Slovensku hrađených 59 z nich.

„Slovensko je v dostupnosti inovatívnych liekov na chvoste Európy. Napriek tomu, že počet schválených liekov na zriedkavé choroby sa v Európe za posledné roky takmer zdvojnásobil, slovenskí pacienti majú prístup len k približne tretine liečebných možností, ktoré sú dostupné v iných krajinách EÚ,“ priblížila PharmDr. Tatiana Foltánová, PhD., predsedníčka Slovenskej aliancie zriedkavých chorôb (SAZCH).

Zriedkavé choroby: Nemá ich veľa ľudí, ale poisťovne stoja milióny eur

Predsedníčka SMYS Mgr. Zuzana Gajdošíková poznamenala, že pacienti sa často cítia vinní za nákladnosť ich liečby. „Všetci vidia len cenovku a veľa sa diskutuje o tom, koľko liečba pacientov so zriedkavými chorobami, toľko zriedkavými onkologickými chorobami stojí,“ dodala.

Podľa pacientskych organizácií je častým mýtom, že lieky na zriedkavé choroby sú systémovo neudržateľné a výrazne zaťažujú zdravotnícky a liekový rozpočet krajiny.

„Pravdou je, že i keď je liečba pacientov so zriedkavými chorobami nákladná, výdavky na tieto lieky tvoria v rámci liekového rozpočtu len malú a najmä predikovateľnú časť. Na Slovensku aktuálne predstavujú približne 4,92 percenta celkového rozpočtu na lieky pri oficiálnych plných cenách,“ uviedli pacientske organizácie.

Doplnili, že v skutočnosti sú náklady na tieto lieky nižšie, a to vďaka ich riadenému vstupu na trh a zmluvám medzi ministerstvom zdravotníctva a výrobcami, ktoré zabezpečujú ich dostupnosť za výhodnejších podmienok.

„Pre nás a kvalitu nášho života má liečba nevyčísliteľnú hodnotu. Môžeme sa vďaka nej vrátiť späť do života, k našim rodinám, pokračovať v práci a aktivitách, ktoré nás naplňujú a sú prínosom. Sme presvedčení, že to, čo do nás bolo investované, venujeme nášmu okoliu, spoločnosti a krajine späť,“ hovorí Mgr. Zuzana Gajdošíková, predsedníčka Slovenskej myelómovej spoločnosti.

Je personalizovaná liečba rakoviny hudbou budúcnosti? Chýbajú kľúčové kroky

Prof. MUDr. Matej Škorvánek, PhD., z Neurologickej kliniky Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach podotkol, že inovácie v podobe liekov na zriedkavé choroby prinášajú do systému zdravotnej starostlivosti pridanú hodnotu, ktorá často presahuje hranice samotnej liečby.

„Môžu byť impulzom pre modernizáciu - efektívnejšiu diagnostiku, zmenu štandardizovaných postupov, zavedenie dátových registrov a zlepšenie zberu dát, edukáciu zdravotníckeho personálu či systematizáciu starostlivosti. Okrem nádeje a šance na kvalitnejší život pre pacientov s nimi môže prichádzať aj nový ekosystém,“ vysvetlil prof. Škorvánek.

Autor: Katarína Hájovská

Interview :24

📅 16. 4. 2025, 17:30, Relácia: **Interview :24**, Stanica: **STVR 24**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzitné pracoviská**, Kľúčové slová: **Folklorný súbor Hornád**

AVE: 84499 EUR

[strojový prepis] ...Viac-menej až o 18 rokov som nastúpil do **folklórneho súboru Hornád**, kde som bol najprv tanečník, neskôr dokonca už aj umelecký vedúci. Ale bolo to moje slobodné rozhodnutie. Moja rodina mi skôr zabezpečila taký bezpečný priestor toho, kde som nemal problém počúvať ľudovú hudbu, ale nebol som nej nejak nútený....